

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40

V administraciji prejemati velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (insertate) vsprejema upravnništvo in ekspedicijska v „Katol. Tiskarni“, Vodniške ulice št. 2.

Rekopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Slemenških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 77.

V Ljubljani, v četrtek 4. aprila 1895.

Letnik XXIII.

Davčne komisije.

(Govoril poslanec Pfeifer v državnem zboru.)

Visoka zbornica! Vravnavna davčnih komisij zdi se mi v sedanjem položaju vsled tega nekoliko ugodnejša, ker je odpravljen tajni in demoralizirajoči načrt določevanja dohodkov po tako zvanih zaupnikih, kateri bi pa boljše zaslužili ime nezaupnikov (Tako je!) in se je ta v avstrijskih razmerah mladi in nedovršeni poskus samouprave razširil tudi na davčno postavodajalstvo. Komisija za določevanje pridobitnega davka zdi se mi radi tega samoupravna, ker vdeleženci vendar polovico članov volijo iz srede dotične davčne vrste, da toraj davkoplačevalci vsaj deloma sodelujejo pri upravi obrtnega davka. Dela in cenitve omenjenih komisij pridejo tudi bolj v javnost, ker mora imeti vsak okraj svoj register za pridobitni davek, katerega sme vsak davkoplačevalec vpogledati. V tem kazalu razvidi vsak davkoplačevalec predpis svojega davka, kakor tudi svojih sdrugov, to mu da priliko primerjati, razkrivati krivice, kedo ima preveč, kedo premalo davka, opozarjati člane komisije, da se za prihodnje leto to popravi. — Trgovci sami med seboj, gospoda moja, se najbolje poznajo, kakor tudi dijaki in vojaki naglo spoznajo in presodijo slabosti in strankarstvo svojih predstojnikov. Obrtniku, ki hodi po ravnem potu in pošteno fatira, ni se treba bati te javnosti, ampak le sleparju in goljufu. (Prav dobro!) Te komisije imajo za davkoplačevalce iz stališča javnosti tudi nekaj pomena, koristijo pa posebno vladi, ker bo ona vse pritožbe davkoplačevalcev v napačni cenitvi ali preobložitvi od sebe otrsela in je naložila onim komisijam, ki bodo zato morale nositi vso odgovornost, ki je v zvezi s pobiranjem dohodkov in razdeljevanjem davka. Kako bodo te komisije to ne ravno lahko nalogo izvrševale, posebno v mešanih deželah z mnogimi političnimi in narodnostnimi na-

sprotstvi, to pokazala bode nam prihodnost. Za sedaj je obstoj teh komisij le v toliko pomenljiv, ker se naslanja na načela javnosti, in se sme upati, da bodo te komisije kot prizivni sveti dohodarino brez predsodkov odmerjevale. Ko bodo ti prizivni sveti določili in pojasnili točke in razmerja, ki določujejo dohodek, šele potem bodo mogli določno izreči se o čistem dohodku. Prav urejene prizivne svete moremo si pa le tedaj misliti, ako bodo vsvojih notranjih zadevah nepristransko in objektivno ravnali. Toda ravno na to prevažno točko se ne bo dosti oziralo niti pri sestavi davčnih komisij niti pri sestavi kontingentnih komisij; kajti polovico udov bodo volili davkoplačevalci, drugo polovico bo imenoval finančni minister, ki bo pa vrhu tega tudi volil predsednika, tako, da bo imela vlada v vseh slučajih večino. Isto velja za kontingentno komisijo. Ta mora biti sestavljena iz 16 članov in iz predsednika, ki ga izvoli zopet finančni minister (§ 53.); od teh imenuje jih osem finančni minister, ostalih osem pa deželna komisija za pridobitni davek, in sicer tako, da volijo Češka in Nižje Avstrijska po jednega člana, vse druge kronovine skupaj pa volijo ostalih šest, in tako bo več dežel, ki ne bodo imele v kontingentni komisiji nobenega zastopnika.

Ako se je že pri sestavi deželnih komisij treba bati, da se v mešanih deželah na ta ali on narod ne bo dosti ali pa prav nič oziralo, kaj moramo misliti še le o onih deželah, katere ne bodo ali nobenega, ali pa z drugo deželo skupno jednega zastopnika poslale v kontingentno komisijo.

Kako bodo primeroma Trst, Gorica, Gradiška, Istria in Dalmacija volili jednega zastopnika in potem zjedini se v jednem zastopniku štajerska, kranjska in koroška dežela. Ali se s tem ne napada deželna avtonomija, ali se ne zanika s tem samostojnost dežele? Kranjska se že itak smatra v posameznih strokah kot pridevek Štajerske, njena višja de-

želna sodnija in kazenska sodnija ste v Gradu, in sedaj naj bi še v davčnih stvarih ne imela nobenega svojega zastopnika, to je, morala bi imeti zastopnika skupno z drugo kronovino in s tem podrejena biti drugej kronovini. Čemu ne bi imela vsaka kronovina z ozirom na svoje narodne, politične in gospodarske razlike svojega lastnega zastopnika? Ugovor, da je komisija radi prevelikega števila članov v svojem delovanju ovirana, je ravno take ničeven, kakor oni, da je zbor 35 oseb že radi prevelikega števila sam na sebi tehnična ovira posebno pri računih. Nasproti temu si dovoljujem opozarjati na centralno komisijo za urejevanje zemljiščnega davka z 37 člani (poročevalec baron pl. Dipauli: Slab pozor!) katera je vendar zadostno delovala. (Poročevalec baron pl. Dipauli: Žalibog!) Potem takem imela bi lahko tudi kontingentna komisija razun predsednika še 34 članov, od teh naj bi jih 17 poklical finančni minister, od ostalih 17 pa bi prišel po jeden član na v državnem zboru zastopana kraljestva in kronovine in naj bi jih volili dotični deželni zbori.

Po tem predlogu bil bi vsaj vsakej posamezni kronovini zagotovljen jeden izvoljen zastopnik v kontingentni komisiji, med tem ko bi po odsekovem predlogu bile izključene cele dežele od te komisije. Po mojem mnenju treba je primerno ozirati se na deželski zastop v kontingentni komisiji že iz tega vzroka, da se ne ruši ravnotežje v tem prizivnem svetu in da se ne omaje zaupanje do te skupščine. V to svrhu priporočil bi visokej zbornici, da se v smislu mojega pojasnila popravi drugi odstavek paragrafa 53. tako, da bi jednako, kakor pri delegacijah ali centralnih komisijah za zemljišni davek vsaka kronovina imela svojega zastopnika tudi v kontingentni komisiji.

V tem smislu predlagam, da se alineja 2 takole glasi (bere): „Kontingentna komisija naj se snide

LISTEK

„Mrtvaški ženin“.

(O priliki III. koncerta „Glasbene Matice“ dne 6. in 8. aprila tega leta.)

V najboljšem spominu je nam še veličasten Dvořakov „Stabat mater“, koji je proizvela „Glasbena Matica“ v svojem velikonočnem koncertu pred dvema letoma. Nabožnost, ki ovlada to delo, nežnost v čustvu, visokost in jasna čistost mišljenja, o koji svedoči vsaka melodije polna arija in vsak pojedini duhoviti zbor, zavzela je srca vsakega takratnih poslušalcev in sejala je zanimanje za vsako podjetje, kojega se je od takrat vrli naš koncertni zavod priprijel.

Za letošnji svoj velikonočni koncert pripravil je nam isti zavod zopet jedno veliko delo češkega veleuma. Potrjujejo že lepaki na zidih, kar se je nam skoraj neverojetno zdelo, da je pripravljeno v treh tednih po zadnjem sinfoničnem koncertu vse, kar treba, da se nam ponudi nov glasbeni vžitek in predvede nam daljno sijajno delo svetovne glasbene literature.

„Mrtvaški ženin“ je vsopred sobotnemu in pa ponedeljskemu koncertu. Anton Dvořak šteje to svoje delo, zloženo za zbor, soli in orkester kot opus 69.

Ko je Dvořak prvič prodril v Angliji s svojim „Stabat mater“, izprosil si je od njega prvak med londonskimi založniki Novello, novo vokalno delo v razmerno enakem obsegu, ki bi činilo program velikanskih glasbenih slavnostij, tako zvanih festivalov, s kojimi se ponašajo Angleži.

Dvořak si je izvolil krasno, narodnega duha polno Karol Jaromir Erbenovo balado „Svatebni košile“ in je vstvaril k taisti čudovito originalno in karakteristično glasbo, ki je povsem druga od vsega po Dvořaku do tedaj zloženega. Odlikuje se posebno po bogatih partijah slikovitega zvoka, v kojih se izraža Dvořak njemu lastnim načinom polnim sile in kreposti. Erbenovo balado si je izvolil Dvořak pač zato, ker je našel v nji zadostno priloznost k vstvarjenju hvaležnih solistiških ulog za slavne angleške pevce Albaniovo in Lloyd a tudi k uglasbenju mogočno akcentuiranih zborov.

Erbenovo balado „Svatebni košile“ poslovenil je na prošnjo „Glasbene Matice“ prof. Josip Stritar v izbornem prevodu, kojemu je dal naslov „Mrtvaški ženin“.

Vsebina spominja nas v prvem hipu na isto snov, ki je ohranjena tudi v slovenskem narodnem pripovedanju in ki se je nam neizbrisno vkorenila po Bürgerjevi obče znani „Leonori“. Toda slednja

ima z „Mrtvaškim ženinom“ skupno pač le snov. Razvoj pripovedke in pa posebno konec taiste sta v češki baladi temeljno različna; vsaj ni zajel Erben snovi iz Bürgerjeve „Lenore“, namreč iz bogatega vira češke narodne fantazije.

Kako ljubo doni nam koj v početku češke balade prisrčnost dekliskega mišljenja.

Enajsta ura bje že,
Noč zemlje trudno krije že;
Le ena pozna luč gori,
Ki nad klečalom tam visi.

Na steni nizke izbice
Podoba božje matere;
V naročji Jezuska drži,
Ljubo upira vánj oči.

Pred blaženo devico pa
Kleči mi mlada deklica;
Povešena glavica nje,
Na prsih sklenjene roké.

Solze ljó ji iz oči,
V bolesti duša koprní;
Oči solzé ji tóčijo
In belo nedro močijo.

„Gorjé mi! kje so očka moj?
Nad njimi trava raste, oj!
In kje so draga mamka, kje?
Poleg očeta mi ležé!
Sestrico v zibki Bog je vzel,
Brat z vojske ni prišel vesel.“

na Dunaju pod predsedstvom finančnega ministra ali njegovega namestnika. Ta obstoji razven predsednika iz 34 članov. Polovico teh imenuje finančni minister, drugo polovico voli pa deželni zbor, in sicer tako, da pripade na vsako v državnem zboru zastopano kraljevino in deželo po jeden zastopnik. Voljeni morajo biti davkoplačevalci.“

Eventuelno predlagam, ko bi se ta predlog nikakor ne sprejel, kar bi bilo zelo obžalovati, da se v sedanjem drugem odstavku mesto številke 16 postavi 18 in da se tekst v toliko predrugači, da dobi tudi Kranjska svojega zastopnika. V tem smislu priporočam visokej zbornici svoje predloge. (Odobranje.)

(Kakor znano, je bil vsprejet predlog Mengerjev, po katerem tudi Kranjska, Štajersko in Koroška dobé vsaka svojega zastopnika. V tem smislu je tudi govor poslanca Pfeiferja dosegel svoj namen. Op. vred.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 4. aprila.

Škofovske konference so se včeraj pričele na Dunaju pod predsedstvom kardinala Schönborna, ki se je ravno kar vrnil iz Rima. Navzoči so: kardinala Schönborn in Gruscha, nadškof solnograški dr. Haller, knezoškof ljubljanski ter škofje iz St. Polite, Linca in Brna. „Neue Freie Presse“ že vé, o čem se bodo škofje razgovarjali. Piše namreč židovska balerina: „V tem odboru bode kardinal Schönborn poročal o vseh svojih potovanjih v Rim, ki obstajajo v tem, da naj ustno v imenu svetega očeta naroči škofom, naj na primerni način posvaré krščanske socijaliste; dalje naj poučé nižjo duhovščino, da mora v vseh vprašanjih postopati v soglasju s svojimi škofi ter se ustavljati izgreedom antisemitizma.“ Židinja že tudi sramožljivo prosi cerkvene višje pastirje, da naj izdadó skupno škofovsko izjavo v tem smislu. Liberalno glasilo želi, naj bi duhovniki sploh molčali v politiki ali pa ploh vlačili za liberalci. Duhovnik je itak v vesti zavezan sodelovati v vseh vprašanjih v načelnem soglasju s svojim višjim pastirjem in to načelo je: Kristusov nauk, resnica in pravica.

Zmaga antisemitov pri **občinskih volitvah na Dunaju** je za vso Avstrijo velikega pomena, ker dokazuje, da ni nemogoč prevrat k boljšemu tudi v notranji državni politiki. Antisemitska zmaga je hud udarec in zaslužen ponižanje židovskih liberalcev, ki v svoji oholosti tlačijo z vso silo svoje politične in narodne nasprotnike. Po sedanjih vseh utegnejo antisemitje dobiti 64 mandatov, in liberalcem jih ostane 74. Tako so liberalci zgubili kvalifikovano večino v občinskem zastopu, ker za mnogo vprašanj treba dvetretjinske večine. Po številu glasov smejo antisemitje zahtevati mesto prvega podžupana in več mandatov v mestnem svetu. A za antisemite pridejo resni časi dela, kajti kritikovati je vedno lažje, kakor pozitivno delati. K zmagi so mnogo pripomogli učitelji in uradniki, ki niso tolik iz prepričanja antiliberaleci, marveč vsled upanja do boljših plač. Dalje so tudi mnogi židje obesili se suknje

antisemitov, kateri se odpira prihodnost. Dr. Lueger in tovariši bodo torej morali imeti mnogo dela, skrbij in previdnosti, da zvodijo voz liberalne občinske uprave v pravi tir. Ako se jim to posreči, je zmaga antisemitska zgodovinskega pomena.

Dunajski antiliberaleci so včeraj pri ožjih volitvah pridobili pet mandatov. V cesarski prestolnici v vseh krogih z zanimanjem razpravljajo o žalostnem porazu liberalne stranke in prihodnjih dogodkih. Mnogi trdijo, da se bode v občinskem zastopu osnovala srednja stranka, ki bode kot jeziček pri tehtnici odločevala v važnih vprašanjih. Drugi prorokujejo, da bode vlada razpustila mestni zastop, ker nekda hoče župan Gröbl odstopiti. Tretji zopet ugibljejo, da hočejo liberalci sami dr. Luegerju ponuditi mesto prvega podžupana. So pa tudi, ki že dr. Luegerja vidijo kot župana avstrijske prestolnice ter napovedujejo grozo in strah židovskim meščanom. Mi pa mislimo, da bi bila sreča za Dunaj, če pride na čelo mestni upravi mož, kakor je dr. Lueger, ki je veljak v občinski upravi, delaven, nesebičen ter pravi prijatelj resnice in nižjega ljudstva. S to mislijo se bavijo celó oni, ki dr. Luegerju doslej niso bili posebno naklonjeni.

Srbija. Kraljica Natalija pride pričetkom maja v Belgrad ter ostane čez poletje. Kralj Milan bode mej tem časom bival v Nišu ali na tujem, kjer je itak najrajši.

Italija. General Baratieri, rodóm Tirolec in sedaj poveljnik laške posadke v eritrejski naselbini, je 25. m. m. nekda naklestil mahdiste ter razširil meje zasedenemu ozemlju. Vladni časniki seveda vse vprek proslavljajo to zmago italijanskega orožja, a pozablajo povedati svojim bralcem, da ima Italija v afriški naselbini le jedno luknjo več, skozi katero vhaajo milijoni brez obresti in upanja na povračilo. — Vlada je našla nov vir dohodkov: podržavljenje žveplenk. Torej celó ta dohodek, s katerimi so se preživljali reveži po vseh večjih mestih, je vlada konfiskovala. — Demokrati „Messaggero“ poročá, da porotniki v pravdi proti bivšemu ravnatelju propale rimske banke dobivajo brezimna pisma z besedilom: „Porotniki glasujte za oproščenje!“ Pismu je priložen bankovec za tisoč lir. Lepe stvari!

Dnevne novice.

V Ljubljani, 4. aprila.

(Romanje Trsat-Loreto.) Zanimanje za to romanje je kaj živahno. Presvetli gosp. škof pišejo, da na otokih (blizu Reke) gre stvar še predobro, tako da če biti samo za otočane jeden parobrod premalo. Torej jih je tam že več oglašanih, kakor 400. V Reki je že tudi več kakor 400 gotovih. Kateri se hočejo odpeljati iz Ljubljane, naj se oglasijo vsaj do te sobote (6. aprila). To je zadnji termin. V ljubljanskem frančiškanskem samostanu radi postrežejo božjepotnikom s tem, da jim dajo potrebni navod in jim preskrbé vožnje liste. Kadar se oglasijo božjepotniki, naj oddajo znesek 6, oziroma 8 do 10 gld. S tem zneskom je plačana vožnja ne samo na parobrodu, temveč tudi železnica od Ankone do Lorete in nazaj. Vožnjo iz Ljubljane do Reke mora poravnati vsak za-se. Morebiti se bo dobilo za to

vožnjo kako znižanje. Teden pred odhodom dobival se bodo listi za parobrod.

(Mestni zbor ljubljanski) je sinoči sklenil zgraditi pri novi vojašnici augmentacijsko skladišče za 17. pešpolk in 7. lovski bataljon; stroški so proračunjeni na 41.662 gld. Za odstranitev stopnic pred tukajšnjim preiskovalnim sodiščem se je dovolilo 166 gld. ter sklenilo storiti potrebne korake, da se zgradi novo sodišče. Mestna hranilnica je po poročilu fin. odseka imela skupnega dobička 17.741 gld. 68½ kr. Tega dobička pride 8.339 gld. 25 kr. v spec. res. zaklad, 8.668 gld. 24½ kr. pa v glavni res. zaklad. Oba zaklada znašata 34.715 gld. 87 kr. ali 1.025% vseh vlog. Računski zaključek za l. 1894 se konečno vzame na znanje. Glede premestitve botaniškega vrta se sklene, da občina ponudi naučni upravi 150 arov zemljišča pod Tivolijem brezplačno, toda brez vsacega denarnega prispevka in s pogojem, da se zemljišče porabi le za botanični vrt, katerega naj naučna uprava vzdržuje primerno lepi okolici.

(Slovensko gledališče.) Danes bode zadnja predstava, in sicer na korist domačim igralnim močem slovenske drame. Ker so beneficijanti že večletni marljivi člani slovenskega gledališča, bode občinstvo to uvaževalo ter napolnilo gledališče. Predstavljal se bode čarobni igrokaz s petjem v treh dejanjih „Zapravljeve“. Iz prijaznosti je gospica Leščinska prevzela pevsko vlogo v Flotvelovem salonu, g. Nolli pa vlogo Azura-berača. Mej prvim in drugim dejanjem bode vojaški orkester sviral gosp. Parme valček „Pozdrav Gorenjski“.

(Iz Maribora) se nam poročá 3. aprila: Misijon v tukajšnji stolni cerkvi se vrši prav slovesno in splošno. Vrli cerkveni govorniki privabijo k vsakemu govoru prav obilno poslušalcev iz vseh stanov. Zal, da se misijona ne morejo udeležiti mil. gosp. knezoškof, ki so še vedno v postelji. S koliko vnemo, s kako lepim vzgledom so nam lani svetili za časa misijona. Upamo, da Bog kmalu usliši molitve vernikov, ki se tako goreče in obilno opravljajo za ozdravljenje preljubljenega nadpastirja. Pri novi Marijini cerkvi oo. frančiškanov prav hitro napredujejo. Sedaj se gradita zvonika. Že sedaj kaže poslopje, da bo to romanska stavba, ki bo velik kras za mariborsko mesto.

(Prošnje za ustanovljenje slovensko-nemške gimnazije v Celju) so po poslancu Mih. Vošnjaku državnemu zboru izročile v breškem okraju občine: Senovo, Raste, Zagorje in Breze.

(Občinska volitev v Teharjih.) Iz Celja se nam poročá dne 3. aprila: Vendar je naposled padla tudi nemčurska trdnjava v Teharjih pri Celju! Bivši župan in zvest oproda celjskih pristnih Nemcev, Valentin Kovač, niti v odbor ni več izvoljen. Upanje je, da so se Slovenci v Teharjih za vselej otresli nemške občinske vlade. Tudi vodstvo južne železnice, ki se zadnji čas povsod vriva v občinske volitve, ne bo moglo Nemcem nič, kakor tudi sedaj ni nič pomagalo, dasi je južna železnica napela vse moči. — Slovenci so se pri volitvi izvrstno držali. V tretjem razredu so zmagali z 102 glasovoma proti 53, v drugem razredu z 28 glasovi proti 14. V pr-

Jedino, kar je deklici preostalo od vseh njej bližnjih, je ženin.

„Po svetu šel je, Bog vé kam,
Če živ in zdrav je še, neznam.
Odhajal je, slovó jemal,
Tako me tešil je, dejal:
„Sejaj, sejaj mi, draga lán,
Pa name misli slednji dán,
In prvo leto predi že,
Pa drugo béli kraj vodé,
Košulje živaj tretje že;
Košulje ko došiješ ti,
Iz rožmarina venec vij!“

Pretekla so tri leta in deklica čaka zaman svojega ženina. V nestrpnosti se vrže tja pred podobo božje matere in vzklikne:

„Marija, vsmiljena gospá,
Čuj prošnjo mojega sreá.

V zadnjem vzkliku je najti osodepolno pregreho, deklice, za katero mora težko in trdo trpeti.

Na steni gane se obraz,
Siroto stresne groze mraz;
Luč, ki gorela je temná,
Ugašne v hipu tem celó.
Od sape ugasnil plámen je?
Morda je slabo znamenje.

V tem hipu že pride dekličin ženin, zgrabi jo, vleče jo za seboj. Začne burni tek po skalah, čez samotni les, čez gore, loke, barje in vode tja do

— pokopališča, kjer je dom mrtvaškemu ženinu. — Deklica se vzdrami sedaj k samostojnemu činu, zbeži svojemu ženinu in najde zavetje v mrtvašnici, kojoj zapahne pred preganjajočim jo spremljevalcem, ki jo hoče s seboj v grob.

Uvidi, da je pretrpeti morala hudo kazen za pregrešno izzivanje božje pomoči; vzdrami se in v globokem kesanju prosi zopet mater Božjo v prisrčnih, pretresljivih besedah pomoči:

„Marija, milostna gospá,
Oj, prosi za-me Ti Bogá.
Pregrešno Te prosila sem,
Odpusti, kar grešila sem.
Marija, prosi Te kličó,
Pomagaj mi iz sile té!“

In glej, že zapoje petelin v vasi, naznanja beli dan, — mine čar in dekličin strahoviti drug izgine brez sledu.

Oj, srečno si rešila se,
Bogu si izročila se,
Od zlega obrnila se;
Da nisi stavila se v bran,
Tvoj konec bil bi zdaj strašan.

Rešila je deklico pogube, kakoršna je doletela Lenoro, udanost v Boga ter pobožnost in čistost duše.

V spoznavanje učinka, ki ga dosega Dvořák s svojo glasbo, ustvarjeni k bogati obilici liriških in

dramatiško stopnjevanih momentov „Mrtvaškega ženina“, podajemo v nastopnem nekaj poročil iz angleških časopisov, obelodanjenih o priliki prvega proizvajanja tega veledela v Birminghamskem festivalu, koji je vodil skladatelj osebno.

„Times“ poročá: „Dvořák se je poprijel težavnega predmeta, koji si je izvolil, z vestnostjo pravega umetnika. Ne umakne se nobeni posledici temne pripovedi. Karakteristično slikanje je njemu prvi namen. Vse dogodke ponočnega sprevoda izraža v svoji glasbi in ne ogiba se niti onih efektov smelega realizma, v kojem se spaja grozovito s humorjem. Polnočno zvonjenje se glasi v njegovem orkestru in tudi mrtvaški zvonček. Ko zapoje zjutraj petelin, slišimo njega glas tako jasno ko le mogoče v flauti in oboi. Dvořákova instrumentacija je posebno bogata na čudovitem iznenadenju, ki se niti popisati ne dá. V ljubkem ritmu in v plemenitih okraskih spoznavamo hitro češki element, ki ovlađa Dvořákovo glasbo.“

„Athenaeum“ omenja med drugim: „S cela nemogoče je, podati v besedah zadostno idejo o tej glasbi. Karkoli porečemo, se bode zdelo preslabo onemu, kdor je delo slišal, prenapeto pa vsakomur, kdor ni prisostvoval predstavi.“

„Daily Telegraph“: „Anton Dvořák je pokli-

vem razredu je volilo 12 volilcev; kandidat vodja Jelleck je dobil 10 glasov, ker ste ga volili obe stranki, drugi trije nasprotni si kandidati so dobili vsak po 5 glasov, srečkanje je odločilo ugodno za dva Slovence in jednega Nemca. Da Slovenci niso zmagali tudi v prvem razredu, kriva je južna železnica, ki pa vendar ni svojega namena dosegla, ker je novoizvoljeni občinski odbor po večini slovenski.

(Iz Planine), dne 3. aprila. Povodenj čedalje bolj narašča. V nedeljo je tekla voda pri gradu 450 cm. na debelo, danes, v sredo že 487 cm. — 17 čolnov posreduje zvezo mej vasmi in trgov. — Ljudstvo je v skrbeh, kaj bode, če se voda kmalu ne umakne v podzemeljske prostore. Najbrže nas čaka po debeli zimi kumrna letina. Seno je bogastvo naše doline, a letos bo šlo po vodi, saj po nižje ležečih travnikih. Zadnja povodenj je bila m. maja 1892, ki je povzročila na polju ogromno škodo.

(Iz Šmarija) 3. aprila: Glede naših poštних razmer naj dostavim še to-le: Pretečene dni smo sestavili do slavnega poštne vodstva prošnjo, slavnosti naj nam blagovoli otvoriti poštni urad v vasi Šmarije. Podpisali so to prošnjo skoraj vsi naši uradi, mej temi tudi župni urad na Lipoglavu, in sploh vse naše duhovsko in svetno razumništvo. Jediní naš župan ni hotel te prošnje podpisati. Izgovarjal se je, da je bil v tej zadevi že on sam pri sl. poštne vodstvu, da je tudi vložil slično prošnjo, o katerej pa občina prav nič ne ve. Tako se je izgovarjal, podpisati pa ni hotel on, kateremu bi imela korist občine v prvi vrsti pri srcu biti! To si Šmariji dobro zapomnimo vsaj do prihodnjih občinskih volitev! Ker so pa to prošnjo podpisali vsi občinski odborniki v Šmariji in okolici, mislim, da ne bo nič hudega, četudi se županovo ime ne nahaja mej podpis. Nadejamo se, da bo slavno poštno vodstvo omenjeno prošnjo uvaževalo ter nam milostno naklonilo, za kar prosimo.

(Goriške novice.) Na Rojcah se je splašil konj 28. p. m. Dirjal je v divjem teku skoz železniški predor ravno ko je skoz korakal oddelek vojakov. Dva vojaka je vrgel ob zid. Jednemu je prelomil puško. Ranjena so odvedli v vojaško bolnišnico. — V Trzinu je dovolil minister zidati risarsko šolo. — Mesto učitelja za risanje je spraznjeno na c. kr. ženskem izobraževališču v Gorici. Čas vložiti prošnjo je do 15. maja. — Goričana F. Erfoljo, očeta šestih otrok našli so obešenega v Trstu, rokodelska ulica, št. 5. — V Gorenji Brestovici so ukradli tatovi 2 do 3 centov težak zvon. Nedaleč od kapele sv. Anastazije so ga razbili in odnesli kose. — Dr. Baubela bo slovesno vmeščen na kuracijo sv. Roka dne 5. maja. — Blizu Dobroba je vrgel mladeneč gorečo žveplenko od sebe in z njo zažgal gozd. Vničenih in poškodovanih je kacij 6000 drevesc. — Goriški mesarji so sklenili povišati ceno mesa od 68 na 72 kr. klgr.

cani skladatelj, ki združuje v sebi najvišje lastnosti svoje umetnosti. Kar so nam obljubovale njegove simfonije in njegova „Stabat mater“, utrdil je „Mrtvaški ženin“. Glasba pripovedujočih oddelkov se odlikuje po slikoviti sili in po mogočnosti učinka; prevzame kar poslušalca z neubranljivo močjo in v burnem toku ugrabi vse za seboj. Nje tok je neusahljiv. Z vedno novimi sredstvi vzdržuje sveže zanimanje. Melodija, harmonija in ritmus so menjajoča se vabila in ne le duh, tudi uho ostaneta hvaležna za dano jima nalogo. Dvořak individualizira vsako situacijo, doseže pa svoj namen raje z namigljajem, kot s potrebnim slikanjem. Vmes med grozovitosti, vršče se v mrtvašnici, vtika se razkošen kontrast. Deklica kliče mater Božjo na pomoč; dotična arija žari kot briljant med juveli celega dela ter podaja mojsterski vzor za metodo skladateljevo, ki je došel do vrhunca; šteti je arijo to v melodiškem kakor tudi v orkestralnem oziru k najlepšemu, kar nam je podal skladatelj.

Vsi časopisi pa omenjajo, da je slavil Dvořak pri rečenem festivalu triumfe, kakršnih ni poznal do takrat Birmingham. „Standard“ pripomni, da je pozdravljalo Dvořaka toliko vriska, da ga bode slednjega odmev spremljal še takrat, ko se vrne v domovino.

—oe—

(Občinske volitve v Tinjani.) Iz Istre se nam poroča: Dne 2. aprila so se pričele občinske volitve v Tinjani. Lahoni so napeli vse sile, da bi to občino zopet dobili v svoje roke, kakor so jo nekdanj imeli. Toda ker tudi Slovani niso držali rok križema, zato tudi najpodlejšše agitacijske spletke od italijanske strani niso vpele, marveč je v tretjem razredu zmagala slovanska stranka. Ker v prvem in drugem razredu ni posebne nevarnosti za našo stranko, zato smemo že sedaj reči, da bodo v Tinjanski občini tudi zanaprej domačini Slovani gospodarji, kar je tudi jedino prav.

(Izpod Gorjancev.) 1. aprila. Letos je padlo toliko snega, kolikor ga že ne pomnimo, zaradi česar so naše ceste bile, oziroma so še v jako slabem stanu. Najslabjša pa je okrajna cesta, katera pelje od glavne ceste — ki vodi od Novega Mesta preko Gorjancev — skozi Črmošnjice v stopiško faro. 1. aprila se je par vozov udrilo v blato v sredi te ceste tako, da so jih komaj izvlekli. Ne vemo, zakaj je pač cestni odbor, da se tako malo briga za to cesto, ko mora vendar vedeti, da so po takem vremenu pota slaba in da je treba ista popravljati. Mar je kmet samo zato tu, da bo za ceste plačeval, a storilo se ne bo nič? — Kadar voda že v grlo leti, takrat se še le začne popravljati. Kakšen krik in vik je bil poprej, ko so kmetje sami popravljali isto cesto, če je bila le nekoliko blatna. Tedaj je pa tam po vsakem dežju največ blata. Zakaj pa se cesta ne nasuje tako, da bi bila napeta? Upamo pa, ker sicer smemo zahtevati, da bodo dotični organi skrbeli za pošteno zboljšanje takih cest in da bodo potem tudi iste ohranili v dobrem stanu. — Mogoče vas tudi zanima, da je pred tednom umrl pri nas najstarejši mož — tako vsaj „Status“ kaže — v župniji, imenom Fr. Ramor, star 91 let. Zadnja leta je prosjačil. Znan ni bil le doma, temveč tudi v bližnji okolici z vulgarnim imenom „Sitar“.

(Požar.) V noči od petka na soboto je bil v Karlovcu ob Kolpi hud požar. Pogorelo je 21 hiš, do 50 družin je brez strehe.

(Socijalni demokrati v Trstu.) Iz Trsta se nam piše: Mejnarodna soc. demokracija vedno bolj prodira in širi svoje ideje mej vsemi narodi. Tudi v Trstu, kakor listi poročajo, jeli bodo izdajati socijalno demokratski list: „Il lavoratore“, ki bo dvakrat na mesec izhajal. — Zalibog moram opomniti, da tudi slovenskim delavcem zelo usiljujejo „Delavec“ in s tem v vsakem oziru Slovincem mnogo škodijo v Trstu.

(Dovoljenje) je dobil od tukajšnje deželne vlade vsled odloka notranjega ministerstva z dne 22. sept. 1893 frančiškanski frater Josip Batka, da sme od 4. aprila do 4. junija pobirati mile darove za frančiškansko semenišče v Sarajevu.

(Iz postojnske jame.) Stopnjice v veliki dvorani postojnske jame so se odpravile, da bode sedaj mogoče po jami s konji voziti. G. Jos. Dekleva se je s samcem že pripeljal, do „Kalvarije“.

(Štrajki.) V Pragi štrajka 870 delavcev, kateri so delali poslopja za češko etnografično razstavo. — V Belgiji štrajka do 10.000 delavcev po glažutah.

(Semenj) v Jagunecih je vsled prošnje občine Sv. Križ pri Kostanjevici zaradi semnja v Ratečah od 22. aprila prestavljen na 20. dan t. m.

(Povodenj.) Sava je bila včeraj ob 7. uri pri črnuškem mostu za 0,8 m. nad normalom. Ljubljana ob 9. uri 2,45 m nad normalom.

(Vstanova.) V c. kr. terezijanski akademiji na Dunaju je razpisana vstanova za sinove kranjskih plemičev, kateri so stari 8—12 let, ter so izvršili z dobrim vspehom 2 razr. ljudskih šol. Prošnje do 25. aprila deželnemu odboru Kranjskemu.

(Uboj.) Dne 28. marca zvečer sta se v pijanosti sprla V. Breznikar iz Drage in Fort. Bolec iz Boštanj v šentrupertske občini. Breznikar je Molca tako močno udaril, da je ta drugi dan umrl.

Telegrami.

Dunaj, 3. aprila. Pri današnjih dopolnilnih volitvah za drugi volilni razred bilo je izvoljenih pet antisemitov in dva liberalca. V občinskem svetu je torej zastopanih 74 liberalcev in 64 antisemitov.

Dunaj, 3. aprila. (Poslanska zbornica, nadaljevanje davčne reforme.) Zbornica je

vsprejela resolucijo posl. Nitsche-ja, v kateri se od vlade zahteva, da se avtonomne okrajne in občinske hranilnice ne obdačijo po odstotkih, kakor so v navadi pri obrtnih podjetjih, ampak, kakor do sedaj po odstotkih navadnih pri ustanovah.

Dunaj, 3. aprila. Adolf Kraus, zlatinar na Dunaju, je propadel. Dolga ima 80.000 gld.

Dunaj, 3. aprila. (Poslanska zbornica.) Naučni minister predlaga načrt zakona, glede pridobitve sredstev za napravo dveh nadaljnjih poslopij na graškem vseučilišču. Stroški so proračunjeni na 880.000 gld. — V nadaljni debati o davčni reformi sprejel se je paragraf 83.

Dunaj, 4. aprila. Poslanec Hofman in Wellenhof stavila sta interpelacijo na finančnega ministra, da se ministerski odlok glede podelitve službenih doklad razteza tudi na uradnike, ki so 15 do 20 let provizorično služili.

Dunaj, 4. aprila. „Wiener Zeitung“ naznanja, da je imenoval minister notranjih zadev računskega svetnika Colloretto računskim nadsvetnikom in računskega revizorja Bregarja računskim svetnikom v računskem oddelku deželne vlade za Kranjsko. — Naučni minister je imenoval okrajnim šolskim nadzornikom nadučitelja Thuma v Postojini za šolska okraja Postojina in Logatec, nadučitelja Kraglina v Trzinu za Kranj in Radovljico, profesorja na ljubljanski pripravniški Zupančiča za Ljubljano in Kamnik, nadučitelja Gabrščka v Krškem za Krško in Litijo, nadučitelja Jeršinovica v Črnomlju za slovenske in ravnatelja kočevske gimnazije, Wolseggerja za nemške paralelke v Rudolfovcu, Črnomlju in Kočevju, profesorja na državni realki v Ljubljani, Levca za slovenske šole ljubljanske in profesorja na realki Knapitscha za nemške šole v Ljubljani, Krškem, Beli peči, Vevčah in Goričanah.

Lino, 3. aprila. Socijalni demokratje so imeli v Weyerju ljudski shod z vspehom: „Krščanski socijalisti ali socijalni demokrati“. Katoliški delavci udeležili so se ga v obilnem številu. Predsednikom bil je voljen dekan Falkner. Krščansko-socijalni program je razvijal kapelan Falkner, socijalnodemokratskega pa socijalni demokrat dr. Ellenbogen. Pri glasovanju za sprejetje socijalnodemokratskega programa nastal je šum, vsled česar je vladni zastopnik zaključil shod.

Opava, 3. aprila. Princezinja Gisela Bavarska je dospela danes opoludne, da obišče svojo hčer baronovko pl. Seefried.

Budimpešta, 3. aprila. Kedor vjame Szelera, mu je obljubljeno 1000 gold. darila.

Belgrad, 2. aprila. Volitve volilnih mož v kmetskih občinah so se večinoma izvršile v vladnem smislu. Radikalno-liberalna zveza je v malo občinah zmagala. — Senat kasačjskega sodišča je potrdil razsodbo prizivnega sodišča v Cebinčevi pravdi.

Pariz, 2. aprila. V colni komisiji se je izjavil ministerski predsednik Ribot o sladkornem trgu: Treba je zabraniti špekulacijo carine prostega izvenevropskega sladkorja, ki pritiska na francoski trg in znižuje cene pesnega sladkorja. Tudi se zdi vladi nujno potrebno zmanjšati delovanje pristanskih rafinerij.

Pariz, 3. aprila. Neka žena Richard je prišla danes pred 11. oddelek policijskega kazenskega sodišča zatožena, da je razžalila gosposko. Komaj so jo jeli izpraševati, ko ustrelili iz nabitega samokresa na predsednika. Žensko so takoj odvedli v zapor.

Madrid, 3. aprila. V zbornici izjavlja fin. minister, da vlada nima nič več upanja rešiti ladijo „Kraljica-regentinja“.

Rim, 3. aprila. Na Monte Bulciagno se je danes z gromovitim ropotom podrl južni del tamošnje stare trdnjave. Jedna bližnjih hiš je popolnoma podrta, druge so poškodovane.

vane. Izpod razvalin so izkopali jedno mrtvo dete, 3 ranjence; 2 osebi pogrešajo. Boje se novega sesutja.

Cadix, 3. aprila. Tukaj je grozen vihar, ki je napravil mnogo škode v mestu. Več manjših ladij je razbilo.

Washington, 4. aprila. Japonskemu poslanstvu se je javilo, da so se zopet pričeli dogovori o miru.

Umrli so:

V bolnišnici:

1. aprila. Jernej Kolar, gostač, 79 let, ostarelost,

Tržne cene v Ljubljani

dné 3. aprila.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, m. st.	7	30	Špeh povojen, kgr.	—	64
Rež,	6	20	Surovo maslo,	—	80
Ječmen,	7	—	Jajce, jedno	—	2
Oves,	6	20	Mleko, liter	—	10
Ajda,	6	65	Goveje meso, kgr.	—	64
Proso,	7	50	Telečje	—	70
Koruza,	7	—	Svinjsko	—	64
Krompir,	3	40	Koštrunovo	—	44
Leča, hktl.	12	—	Piščanec	—	70
Grah,	15	—	Golob	—	18
Fizol,	11	—	Seno, 100 kgr.	—	214
Maslo, kgr.	—	94	Slama, 100	—	196
Mast,	—	68	Drva trda, 4 kub.m.	—	9
Špeh svež,	—	56	" mehka, 4 " "	—	6

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja	zrakomera v mm	termomera po Celziju			
7. u. jut.	728.4	2.6	bresv.	megla	6.9
2. u. pop.	728.6	12.0	sl. jzpad	del. oblac.	dež
9. u. sveč.	728.9	7.0	"	dež	

Srednja temperatura 7.2° za 0.9° pod normalom.

Št. 2991.

Razpis.

197 3—3

Po sklepu deželnega zbora nastaviti sta na novo na Kranjskem

dva živinozdravnika

jeden v **Metliki**, drugi v **Mokronogu**. Z vsako teh služb združena je nagrada **300 gld.** na leto.

Prosilci za ti službi pošljejo naj svoje prošnje z dokazili o starosti, znanju slovenskega in nemškega jezika in o živinozdravniški vsposobljenosti

do **15. aprila 1895. l.**

podpisanemu deželnemu odboru.

Od dež. odbora kranjskega

v Ljubljani, dné 15. marca 1895.

Priporočilo.

Z najraznovrstnejšimi štirikrat na dan svežimi ukusnimi, zdravimi in slastnimi

v slaščičarski in pekovski obrt

spadajočimi izdelki postreza točno in zanesljivo trdka

Jakob Zalaznik

v Ljubljani, Stari trg št. 21.

Tu so dobili vsakovrstna velikonočna darila, najboljše domače potvice in najfinjše laške pince, vsakovrsten kruh na vago, ržen kruh in prepečenec (Vanille-Zwieback).

215 3—1

Zahvala.

Za tolažilne dokaze sočutja ob dolgotrajni mučni bolezni in smrti predrage, dobre matere, oziroma tašče, gospé

Antonije Gestrin

zahvaljujemo se prav iskreno. Prisrčna zahvala osobito darovalcem vencev in udeležnikom pogreba po blagi pokojnici.

V Ljubljani, dné 4. aprila 1895.

217 1—1

Žalujoči ostali.

Usnjarskega učenca,

krepkega, zdravega, kateri bi imel veselje do tega obrta, **vsprejem** pod ugodnimi pogoji.

Franc Hlebš,

218 1—1 Hradeckijeva vas št. 34, poleg Ljubljane.

zadnja cena

R. Miklauc

v Ljubljani, Špitalske ulice št. 5

232 2 naznaja, da je ravnokar prejel

mnogo novega blaga

za letna oblačila. Posebno priporoča prav lepo sukno (štof) in cajg za moške obleke itd. 160 10—7

Dobil je tudi posebno lepo in trpežno

volnato blago

za ženska oblačila. Prav lep cajg gladek in na kitice izdelan, dalje krasne svilnate rute najnovejše baže za velikonočne praznike.

zadnja cena

Prodá se iz proste roke

hiša

na Št. Peterskem predmestju v Ljubljani

pripravna za izvoščeka ali mesarja. — Natančneje pové upravništvo „Slovenca“. 211 3—2

Glasovire

prodaja in izposoja za Dunaj in v provincije

A. Thierfelder, Dunaj, 7/3 Burgg. 71.

Največja zaloga

glasovirov, pianinov in harmonijev.

Prodaja za gotovo in na obroke. — Najemščina nizka.

Lekarna Trnkóczy, Dunaj, V.

Sirup iz planinskih zelišč

tudi

prsni, plučni in kašljev sok

imenovan, prirejen iz

planinskih zelišč in lahko razstopljivega vapnenega železa.

Steklenica z navodilom o porabi 56 kr., 12 steklenic 5 gld.

Dobiva se pri 565 23

Ubaldu pl. Trnkóczy-ju,

lekarnarju v Ljubljani.

Pošilja se z obratno pošto.

Lekarna Trnkóczy v Gradcu.

Različne rastline, korenine,

166 8 **lubje in semena kupuje**

Adolf Hauptmann v Ljubljani, Sv. Petra cesta 41.

Pomladni Glasi

posvečeni slovenski mladini.

Uredil in založil

Francišek Finžgar.

5. zvezek.

Cena vezanim 35 kr., broširanim 25 kr.

— Po pošti 5 kr. več. —

Dobivajo se v semenišču pri **Fr. Finžgarju**, v Katoliški Bukvarni v Ljubljani, pa pri Jan. Krajcu v Novem Mestu in pri D. Hribarju v Celji. — Tudi se lahko še dobi II., III. in IV. zvezek.

Lepo darilo otrokom ob raznih prilikah!

Dunajska borza.

Dné 4. aprila.

Skupni državni dolg v notah	101	gld.	65	kr.
Skupni državni dolg v srebru	101	"	70	"
Avstrijska zlata renta 4%	123	"	55	"
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	101	"	50	"
Ogerska zlata renta 4%	123	"	75	"
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	99	"	35	"
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1079	"	—	"
Kreditne delnice, 160 gld.	412	"	35	"
London vista	123	"	20	"
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	59	"	72 1/2	"
20 mark	11	"	93	"
20 frankov (napoleonador)	9	"	68	"
Italijanski bankovci	46	"	10	"
C. kr. cekini	5	"	74	"

Dné 3. aprila.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	152	gld.	—	kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	164	"	50	"
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	197	"	50	"
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99	"	50	"
Tisne srečke 4%, 100 gld.	152	"	—	"
Dunavske vravnave srečke 5%	133	"	—	"
Dunavsko vranavno posojilo l. 1878	108	"	75	"
Posojilo goriškega mesta	111	"	25	"
4% kranjsko deželno posojilo	99	"	25	"
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	99	"	96	"
Prioritetne obveznice državne železnice	223	"	50	"
" južne železnice 3%	175	"	50	"
" južne železnice 5%	133	"	35	"
" dolenskih železnice 4%	98	"	50	"

Kreditne srečke, 100 gld.	201	gld.	25	kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	150	"	—	"
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	17	"	50	"
Rudolfove srečke, 10 gld.	23	"	50	"
Salmove srečke, 40 gld.	71	"	—	"
St. Genois srečke, 40 gld.	72	"	25	"
Waldsteinove srečke, 20 gld.	54	"	—	"
Ljubljanske srečke	24	"	—	"
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	173	"	—	"
Akcije Ferdinandove sev. železn., 1000 gl. st. v.	3670	"	—	"
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	570	"	—	"
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	111	"	75	"
Dunajskih lokal. železnice delniška družba	82	"	—	"
Montanska družba avstr. plan.	86	"	80	"
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	168	"	—	"
Papirnih rubljev 100	130	"	75	"

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. **Zavarovanje** za zgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobika. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“

Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti **naloženih glavnice.**